

**PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND
CLASSICAAL COLLEGE VOOR DE BEHANDELING VAN BEZWAREN
EN GESCHILLEN OVERIJSEL-FLEVOLAND**

UITSpraak

in de zaak van

de kerkenraad van wijkgemeente De Ontmoeting
p/a de heer D. Kramer.
Oostmarsumsestraat 232
7603 AN Almelo

bezwaarde

tegen:

de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Almelo
p/a de heer J.H.D. Pas, scriba
Kerkplein 3
7607 BT Almelo

verweerder

gezamenlijk hierna ook te noemen: partijen.

1. Aard en behandeling van het bezwaar

1.1. Bezwaarde heeft bij brief van 23 oktober 2020 bezwaar gemaakt tegen het (voorgenomen) besluit van verweerder als omschreven hierna in 2.8. Verweerder – hierna ook te noemen: "de AK" – heeft op 25 november 2020 een verweerschrift ingediend. Vervolgens is door bezwaarde op 16 december 2020 een nadere toelichting op het bezwaar ingediend en tevens gereageerd op het verweerschrift, waarna de AK op 18 december 2020 hierop heeft gereageerd en het verweer nader heeft toegelicht. De uitspraak is bepaald op heden.

1.2. Bezwaarde heeft tezamen met het bezwaar een verzoek gedaan aan de voorzitter van het College voor het treffen van een voorziening in die zin dat de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt opgeschort totdat het College uitspraak heeft gedaan, alsmede dat de AK recht dient te doen aan de bestaande taken en bevoegdheden van bezwaarde.

Bij e-mail van 6 november 2020 heeft de AK aan de voorzitter van het College bevestigd dat de AK de uitvoering van het voorgenomen besluit “Loslaten en opnieuw beginnen” zal uitstellen tot januari 2021, in afwachting van de beslissing op het bezwaar. Het verzoek om een voorziening te treffen behoeft dan ook geen behandeling meer.

1.3. Het geschil is door het Classicaal College voor de Behandeling van Bezwaren en Geschillen Overijssel-Flevoland – hierna: “*het College*” – behandeld in de volgende samenstelling: mr. H.A. Lassche, voorzitter, mr. A.M. Mensink, secretaris, drs. J.J. Rodenburg, R. Compagner, ir. J. Dekker, ds. J.A. Wegerif en ds. J.G. Zomer, leden, alsmede mr. J. Bisschop, juridisch adviseur.

1.4. Het College heeft besloten tot schriftelijke afdoening. Ter toelichting diene het volgende. In de lijn van de gebruikelijke en bestendige gedragslijn van het College om partijen in een mondelinge zitting te horen was op 16 december 2020 een zitting gepland, maar gezien de bijzondere situatie waarin onze samenleving is komen te verkeren door de pandemie van het coronavirus en de lockdown die van overheidswege was afgekondigd moest deze vervallen. Het College heeft aan partijen voorgesteld om de zaak schriftelijk af te doen, waarbij bezwaarde in de gelegenheid werd gesteld een nadere toelichting op het bezwaar in te dienen en tevens schriftelijk te reageren op het verweerschrift en de AK in de gelegenheid werd gesteld hierop vervolgens te reageren en het verweer nader toe te lichten. Partijen hebben ermee ingestemd om de procedure op deze wijze te voeren.

Op grond van Ordinantie 12.7.2 jo. artikel 23 van de Generale Regeling 11 Kerkelijke Rechtspraak kan het College overigens op basis van de stukken de zaak afdoen. Gelet op de nadere toelichting die partijen hebben ingediend ziet het College ook geen aanleiding alsnog een hoorzitting te bepalen. De zaak is voldoende toegelicht om uitspraak te doen.

2. De feiten

2.1. Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het College uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het bezwaar van belang zijn.

2.2. De Protestantse Gemeente Almelo – hierna: “*de PGA*” – bestaat uit vijf wijkgemeenten: de Bleek, NOACH, de Grote Kerk, Pniël en De Ontmoeting (i.c. bezwaarde).

2.3. Al enkele jaren is binnen de PGA een proces van besluitvorming gaande over herstructurering van de gemeente, waaronder samengaan van wijkgemeenten, en de vraag welke kerkgebouwen in gebruik blijven en welke worden gesloten c.q. afgestoten. Dit proces is noodgedwongen ingezet vanwege teruglopende ledenaantallen en inkomsten. Bezwaarde erkent de noodzaak tot herstructurering en bezuiniging.

2.4. Bezwaarde heeft zich in die discussie van meet af aan op het standpunt gesteld dat hij een aparte positie diende te hebben. Bezwaarde stelt daartoe in zijn reactie aan de AK van 15 januari 2019 – kort gezegd – dat hij een eigen confessioneel-evangelische identiteit heeft en sterk

missionair gericht is, dat hij zich daarmee onderscheidt van de andere wijkgemeenten en dat de ontplooiing en opbouw van de wijkgemeente nauw verbonden is met deze identiteit.

2.5. In verband met de herstructurering van de PGA is de AK in 2018 het project “Loslaten en opnieuw beginnen” gestart. Dit heeft geleid tot twee nota’s, een nota getiteld “Een kanttkening bij voortzetting van het huidige beleidsplan” en een nota getiteld “Loslaten en opnieuw beginnen”, welke nota’s bij brief van 18 december 2018 door de AK aan de wijkkerkenraden van de PGA zijn aangeboden met het verzoek die in de wijkkerkenraden en wijkgemeenten te bespreken.

2.6. In zijn reactie van 15 januari 2019 op de beide nota’s deelt bezwaarde aan de AK mee dat de opties als genoemd in de nota “Loslaten en opnieuw beginnen” voor hem niet aanvaardbaar zijn aangezien ze “onvoldoende recht doen aan en ruimte bieden voor de eigen identiteit, verantwoordelijkheid en plek van De Ontmoeting.” Het uitvoeren van het huidige beleidsplan ziet bezwaarde als een “goede mogelijkheid voor de beheersing van de financiën.” Dat beleidsplan biedt volgens bezwaarde tevens perspectief op samenvoeging van de andere wijkgemeenten.

2.7. In verband met de herstructurering zijn in de wijkgemeenten gemeenteavonden gehouden, waarop dit is toegelicht.

2.8. In de periode najaar 2019 tot mei 2020 is binnen de AK, waarin bezwaarde met twee kerkenraadsleden is vertegenwoordigd, verder nagedacht over de toekomst van de PGA aan de hand van de reacties van de wijkgemeenten op genoemde twee nota’s. Dit proces heeft ertoe geleid dat de discussie over de herstructurering van de PGA verder gevoerd zal worden aan de hand van zes themagroepen, waarbij de wijkgemeenten uitgenodigd worden om mee te denken over de toekomst van de PGA. Het doel van dit proces is om te komen tot “een vitale, aantrekkelijke en toekomstbestendige PGA.” De AK heeft daartoe een nieuwe versie van de nota “Loslaten en opnieuw beginnen” opgesteld. In deze nota is het volgende over de doelstellingen en besluitvorming opgenomen:

KOERS DOELSTELLINGEN

o Doelstelling: een vitale, aantrekkelijke en toekomstbestendige PGA

o Nu er nog voldoende menskracht is, en middelen om dit doel te realiseren

o Samen staan we sterk!

o Samen loslaten en opnieuw beginnen aan: Vitale, aantrekkelijke en duurzame PGA

o Van uitstel komt afstel. Daarom moeten we NU handelen

BESLUITVORMING

VOORGENOMEN AK-BESLUIT

I De stip op de horizon is een vitale, aantrekkelijke en toekomstbestendige Protestantse Gemeente Almelo in 2025.

II Om deze vitale en aantrekkelijke PGA te realiseren wordt een projectteam ingesteld:

PGA-breed worden Themagroepen ingesteld voor de definiëring van:

o Identiteit & pluriformiteit / Vieren (liturgie)

o Pastoraat / Dienen (missionair en diaconaal)

o Jeugd- en Jongvolwassenenbeleid

o Gemeenteopbouw en Leren

o Onderdak

o Bestuur en Ondersteuning

III Ten behoeve van de uitvoering wordt een plan van aanpak ontwikkeld o.l.v. Jan Boer, projectleider.

*IV De volgende kaders zijn van toepassing voor de vitale, aantrekkelijke en toekomstbestendige PGA**

o De totale PGA-uitgaven mogen in 2025 maximaal € 375.000 bedragen (maximum gebouwen € 50.000)

o Minimaal 50% van de totale inkomsten wordt besteed aan PASTORAAT, dit is 2,3 FTE predikant

o Aandacht voor presentie in de wijken

o Aandacht en ruimte voor de verschillende stromingen in eredienst/vieringen/liturgie en pastoraat

**Op basis van de actuele situatie (2020), geprognostiseerd ledenverloop en daarmee gepaard gaande dalende inkomsten, zijn kerkelijke bijdragen en overige inkomsten in 2025 geprognostiseerd op € 410.000 en in 2028 op € 360.000*

2.9. In zijn vergadering van 1 oktober 2020 heeft de AK het volgende besluit genomen:

AK stemt unaniem in met procesvoering voor wat betreft 'bezetting themagroepen', 'kick-off themagroepen op 8 december', 'pastoraat GK/NOACH' en 'project pastoraat'.

Blijkens de notulen heeft de AK de hiervoor in 2.8 genoemde nota "Loslaten en opnieuw beginnen" aanvaard, met inbegrip van het hiervoor in 2.8 genoemde voorgenomen besluit.

2.10. In zijn e-mail van 3 oktober 2020 heeft bezwaarde het volgende verzoek aan de AK gedaan:

(...). Zou je voor volgende week dinsdag expliciet willen bevestigen dat er nog geen besluit genomen is omtrent Loslaten en Opnieuw beginnen? Als we geen bericht ontvangen zal de kerkenraad van De Ontmoeting zich genoodzaakt zien bezwaar te maken bij het CCBB.

2.11. De AK heeft bij brief van 5 november 2020 het volgende meegedeeld aan bezwaarde:

Voor alle duidelijkheid het betreft een proces vervat in een project waarvan de uitkomst nog openstaat. Want dat is het: het is een proces. Er worden geen bevoegdheden en verantwoordelijkheden overgedragen aan de themagroepen noch wordt er van enige wijkkerkenraad gevraagd om bevoegdheden over te dragen. De themagroepen geven op het desbetreffende thema advies aan de AK en de wijkkerkenraden over de doelstelling van het project namelijk om te komen tot een vitale, aantrekkelijke en toekomstbestendige PGA. Met inachtneming van de toegedeelde bevoegdheden conform de kerkorde zullen de AK en wijkkerkenraden vervolgens beslissen over de toekomst van de PGA.

Het besluit om te starten met het proces/project is niet meer en minder dan een voorbereiding op mogelijke besluiten over de toekomst. Een meerderheid van de wijkgemeenten/wijkkerkenraden wil dit proces aangaan. Daarom heeft de AK in eerdergenoemde vergadering besloten te starten met de themagroepen.

3. Standpunt van partijen

3.1. Bezwaarde heeft – samengevat – de volgende bezwaren aangevoerd. De AK heeft een impliciet besluit genomen in zijn vergadering van 1 oktober 2020. De AK heeft kennisgenomen van de reacties van de wijkkerkenraden op het voorgenomen besluit, maar maakt ook al een start met de uitvoering van het voorgenomen besluit. De AK grijpt daarmee vooruit op de definitieve besluitvorming. Bezwaarde heeft op 3 oktober 2020 een e-mail aan de AK gezonden met het verzoek om expliciet te bevestigen dat nog geen besluit is genomen omtrent “Loslaten en opnieuw beginnen”. Daarop is evenwel geen duidelijk antwoord ontvangen van de AK. Bezwaarde wil niet het risico lopen dat de AK in een vervolgvergadering concludeert dat op 1 oktober 2020 (impliciet) al een besluit is genomen en dat hij aan dat besluit is gehouden. Daarnaast wordt er nu al uitvoering gegeven aan het besluit waardoor de wijkgemeenten in een situatie terecht kunnen komen waarin de realisering van de plannen van “Loslaten en opnieuw beginnen” zover is gevorderd dat er geen weg terug meer is. Ten slotte vreest bezwaarde dat het voorgenomen besluit van de AK een verschuiving van taken van de wijkgemeenten naar de AK omvat. Dat zou in strijd zijn met de Ordinanties en Kerkorde.

3.2. De AK heeft samengevat als verweer het volgende naar voren gebracht. In wezen is het project “Loslaten en opnieuw beginnen” niet meer dan een uitnodiging aan de wijkgemeenten om mee te denken over de toekomst van de PGA en wel in de vorm van zes themagroepen. De besluiten zijn als voornemens geformuleerd om vooral aan de wijkkerkenraden en wijkgemeenten te laten zien dat ze bespreekbaar zijn. De AK is van mening dat dit project valt binnen zijn bevoegdheid. Er worden geen bevoegdheden of verantwoordelijkheden van de AK of van de wijkkerkenraden overgedragen aan de projectorganisatie en themagroepen. De uitkomst van het project zal een advies aan de AK zijn en aan de wijkkerkenraden over de toekomst van de PGA. Pas na ontvangst van deze adviezen zal de AK besluiten nemen. Er wordt niet getornd aan de bevoegdheden van de wijkkerkenraden.

4. Ontvankelijkheid en beoordeling van het bezwaar

4.1. Ingevolge Ordinantie 12-3-1 kan – kort gezegd – door een belanghebbende bezwaar worden ingediend tegen een besluit van (onder meer) een kerkenraad indien hij meent door dit besluit in zijn werkelijk belang of kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen. Het besluit waartegen het bezwaar zich richt moet zijn gericht op rechtsgevolg.

4.2. Ingevolge Ordinantie 12-3-4 dient bezwaar tegen een besluit te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop bezwaarde daarvan redelijkerwijze kennis had kunnen nemen. Het besluit heeft de AK genomen in zijn vergadering van 1 oktober 2020. Bezwaarde heeft vervolgens op 23 oktober 2020 bezwaar ingediend bij het College. Het bezwaar tegen het besluit van 1 oktober 2020 is derhalve tijdig ingediend.

4.3. Het besluit waartegen bezwaarde bezwaar heeft ingediend is genomen als een voorgenomen besluit. In zijn brief van 5 november 2020 aan bezwaarde heeft de AK dat voorgenomen besluit nader toegelicht. Daarin verklaart de AK uitdrukkelijk dat het besluit om te starten met het project

niet meer en minder is dan een voorbereiding op mogelijke besluiten over de toekomst en dat de themagroepen advies dienen uit te brengen aan de AK, waarna eerst tot besluitvorming wordt overgegaan. Voorts verklaart de AK uitdrukkelijk dat geen bevoegdheden die toekomen aan de wijkkerkenraden worden overgedragen. Conform het verzoek van bezwaarde, aan de AK gedaan bij e-mail van 3 oktober 2020, om expliciet te bevestigen dat nog geen besluit is genomen omtrent "Loslaten en opnieuw beginnen" heeft de AK middels deze brief derhalve aan dat verzoek voldaan.

4.4. Bezwaarde stelt dat de AK al een start maakt met de uitvoering van het voorgenomen besluit en dat hij daarmee vooruitrijpt op de definitieve besluitvorming. Ter uitvoering van het voorgenomen besluit zullen themagroepen aan de AK advies uitbrengen over de zes thema's als genoemd in het voorgenomen besluit. Daarmee verandert niet het karakter van het voorgenomen besluit. De AK zal eerst naar aanleiding van de uitgebrachte adviezen een besluit nemen, hetgeen hij in zijn brief van 5 november 2020 heeft toegelicht. De instelling van themagroepen kan dan ook niet anders worden gezien dan stappen die gezet moeten worden om de gevraagde adviezen te kunnen laten uitbrengen.

4.5. Het College komt dan ook tot het oordeel dat het besluit waartegen het bezwaar zich richt een voorgenomen besluit is. Anders dan het definitieve besluit is dat niet vatbaar voor beroep, omdat het (nog) geen rechtsgevolg heeft. Zie ook Nieuwe toelichting op de kerkorde, Bos/Koffeman, 2019, § 22.5.2. In zoverre is het bezwaar dan ook niet-ontvankelijk.

4.6. Ten overvloede overweegt het College nog het volgende. Bezwaarde vreest dat het voorgenomen besluit van de AK een verschuiving van taken van de wijkgemeenten naar de AK omvat.

Uit het voorgenomen besluit blijkt niet dat bevoegdheden die aan de wijkkerkenraad toekomen zijn overgeheveld naar de AK of dat het voornemen daartoe bestaat. Kennelijk leeft bij bezwaarde de vrees dat dit zou kunnen gebeuren. De AK heeft evenwel in zijn brief van 5 november 2020 uitdrukkelijk verklaard dat nadat de adviezen door de themagroepen zijn uitgebracht de AK en wijkkerkenraden vervolgens beslissingen zullen nemen over de toekomst van de PGA "met inachtneming van de toegedeelde bevoegdheden conform de Kerkorde."

Voorts wijst het College erop dat de wijkgemeente in de Kerkorde wordt gezien als de eigenlijke gemeente (zie daarover ook Bos/Koffeman, a.w., § 2.3). Dat komt ook tot uitdrukking in Ordinantie 2-4-9 en Ordinantie 4-7. De onderwerpen die in deze bepalingen worden genoemd behoren derhalve tot de besluitvormende bevoegdheid van de wijkkerkenraden, tenzij de wijkkerkenraden die heeft toevertrouwd aan de AK. Dat zal dan vastgelegd moeten zijn in een regeling als bedoeld in Ordinantie 4-8-5.

Mede gelet op de uitdrukkelijke verklaring van de AK in zijn brief van 5 november 2020 mag bezwaarde erop vertrouwen dat conform het bovenstaande wordt gehandeld.

5. Uitspraak

Het Classicaal College voor de Behandeling van Bezwaren en Geschillen Overijssel-Flevoland

- verklaart het bezwaar niet-ontvankelijk;
- bepaalt dat partijen elk hun eigen kosten dragen en dat de overige kosten voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 30 december 2020 door mr. H.A. Lassche, voorzitter, mr. A.M. Mensink, secretaris, R. Compagner, ir. J. Dekker, drs. J.J. Rodenburg, ds. J.A. Wegerif en ds. J.G. Zomer, leden, in aanwezigheid van mr. J. Bisschop, juridisch adviseur, en getekend door de voorzitter en secretaris.

voorzitter

secretaris

Een door de secretaris van dit College voor gelijkkluidend getekend afschrift van deze uitspraak zal worden verzonden aan:

1. bezwaarde;
2. verweerder;
3. het Breed Moderamen van de Classis Overijssel-Flevoland, p/a dr. J.D.Th. Wassenaar, Dorpsstraat 43, 7447 CM Hellendoorn
4. de Kleine Synode van de Protestantse Kerk in Nederland, Postbus 8399, 3503 RJ Utrecht;
5. het Generale College voor de behandeling van Bezwaren en Geschillen van de protestantse Kerk in Nederland, Postbus 8369, 3503 RJ Utrecht;
6. de leden van het Classicaal College voor de behandeling van Bezwaren en Geschillen Overijssel-Flevoland;
7. archief;

en wel aan geadresseerden sub 1 en 2 bij aangetekend verzonden schrijven, onder de mededeling dat beroep van deze beslissing openstaat op de geadresseerde sub 5 binnen dertig dagen na de dag van verzending van deze beslissing, althans de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen en wel per aangetekende brief.

Voor gelijkkluidend getekend afschrift,
de secretaris,